

INVITATION TIL AOPA DMU TUREN 2023

18.-21. maj

VERS. 30.11.22

Årets tur går til Harzen.

Med denne tur har vi lagt vægt på en tur, som ikke er så lang, hvilket på ingen måde gør turen mindre eventyrlig. Som så ofte før er udvælgelsen af aktiviteter for turene begrænsningens kunst. Vi skal besøge to af Tysklands store historiske områder. Unesco har optaget 3 forskellige verdenskulturarv for området: Goslar, Besøgsminen Rammelsberg og de skønne bjerge med Oberharzens vandsystem. Vi skal bo på hotel H+ Hotel i Goslar, ca. 1500 m fra centrum. Vi skal besøge minen, Rammelsberg og vi skal en tur på toppen af Bloksbjerg, (Blocken).

1: Torsdag d. 18. maj:

Vores destination for flyvningen er EDCB, Ballenstedt, hvilket giver en afstand på ca. 275 nm fra Århus svarende til en flyvetid på mindre end 3 timer for de fleste fly.

Når vi nærmer os flyvepladsen vil du ikke være i tvivl om, hvor den er. Det er dagen, hvor

der er stor aktivitet med opvisning med svævefly, faldskærmsudspring, store modelfly og mange flere, mere end 100 boder. Der er også live musik, antikmarked og ikke mindst holder der en stor

Transall, som blev parkeret på pladsen for mere end 10 år siden. Den havde en lidt uheldig landing. Den landede på marken før vejen og hev en hel del jord med op, men kom dog lykkelig-vis helskindet over vejen op på banen og kunne således selv taxi til sin

nuværende gravplads. I kan se en video på pladsens hjemmeside.

Turløst vil vi gerne gøre opmærksom på, at der vil være et stort udvalg af tempererede og velskænkede øl. Således vil historien fra Prag ikke gentage sig her. Godt vi bliver transporteret videre med busser til hotellet i Goslar. Forventet afgang kl. 14:00 og ca. 16:00. I tilmeldingen vil I blive spurgt, om I ønsker at komme med første eller anden

bus. I vil få besked inden turen om, hvilken bus I er blevet tildelt, hvis den ønskede bus er overbooket.

Ballenstedt har en fin asfalteret bane som er forskudt på bane 27. I vil modtage flyvepladsoplysninger efter tilmeldingen.

Når vi ankommer til hotellet, er resten af dagen til fri disposition. I kan spise i hotellets hyggelige restaurant eller spadsere ca. 25 min. til centrum eller tage en taxa til byen for at nyde de gamle smukke bygninger og den helt specielle atmosfære. Det vil også være muligt at nyde middagen i en af de mange skønne

restauranter. Måske en idé at bestille plads hjemmefra. Herunder er vist klokkespillet,

Bindingsværkshuse og huse beklædt med skiferplader er helt almindelige i Goslar.

som viser træfigurer af ridder Ramm og hans følgesvende kl. 9, 12, 15 og 18. Ridder Ramm siges at have fundet sølvåren i Rammelsbjerget. Goslar har 51.000 indbyggere. Byen er grundlagt i 922 af Kong Heinrich I og var kejserby mellem år 1015-1244. Den gamle bydel kom i 1992 på Unescos liste over verdenskulturarv.

Hvorfor stopper folk op smågrinende på torvet ved hotel Kejserworth, som i 1494 blev bygget som laugshus af Goslars

tekstilkøbmænd? En mandsling sidder på bygningens hjørne og trækker en guldmønt ud af rumpen. Han kaldes Dukatenmännchen og symboliserer, hvor dygtige kludehandlerne (købmændene) var til at handle.

2: Fredag d. 19.maj:

Når vi har nydt vores morgenmad er busserne klar til at køre os til Wernigerode, hvorfra vi skal køre med damptog op til Bloksbjerg, der ligger i 1141 m.s højde. Det tager knapt 2

timer at komme op på bjerget og det samme for at komme ned.

For at komme op bruger damplokomotivet 1.1 tons kul og 5 tons vand.

Er vi heldige skal vi med et damplokomotiv fra 1890`erne. Planchen viser et fra 1918.

Der er kun 4 måder at komme op på bjerget. Den første er velkendt og har været anvendt i århundreder, nemlig kosteskaffet. Derudover er der toget, cykling og vandring.

Turistkontoret pointerede, at man ikke kunne leje kosteskafter. Turen er lang og besværlig så de anbefalede damplokomotivet, der drives af HSB, Harzer SchmalspurBahnen.

Der er megen skisport i Harzen. Bjergene giver anledning til en hel del nedbør også om sommeren. Så tag fornuftigt tøj med. Det kan blive regnvejr på Bloksbjerg, når vi er der.

HSB HARZER
SCHMALSCHENNELN
HARZ

Dampflok BR 99 5906

Dampflok BR	Baujahr	Gattungsschild	Länge über Puffer in m	Höhe über SO in m	Vmax in km/h	Kesseldruck in bar	Kohlevorrat in t	Wasservorrat in m³	Kohleverbrauch Wenigerode - Brocken in t/Ga bei einer Leistung von 1,0	Wasserverbrauch Wenigerode - Brocken in m³/Ga bei einer Leistung von 1,0	Zuglast Wenigerode - Brocken in t
99 5906 B'Br4vt	1918	K 44.9	9,40	3,80	30	12	1,1	3,8	0,8 - 1,0	5,0	80

Dampflok BR	Bremsausrüstung für alle BR	Bremsluftvorrat in l	Lokgewicht mit ZfJ Vorrat in t	Anzahl der Loks je BR	Herstellereirma	Nassdampf	Heißdampf	Lokgattung K:	Kierpunkt
99 5901 - 03	Druckluftbremse	200	36,0	3	Jungenthal	99 5901	99 6101	1. Ziffer:	Anzahl getriebener Achsen
99 6101	EMV 10 einlösig	200	32,0	2	Henschel & Sohn	99 5902	99 6001	2. Ziffer:	Gesamtachsanzahl
99 6102	Führerbremsventil	200	38,0	1	MF Karlsruhe	99 5903	99 7222	3. und 4. Ziffer:	mittlere Achsdruck (in t)
99 5906	Dako	400	62,2	1	Schwarzdampf	99 5906	99 7231-47		
99 7222		200	45,3	17	Krupp	99 6102			
99 6201		400	60,5		Babelberg				
99 723 - 724		400							

Harzer Schmalspurbahnen GmbH - Telefon (0 39 43) 5 58-0 - www.hsb-nr.de

Heksesabbat eller -messe tolket af Johann Jakob Wick (1522–1588). På tegningen er Djævelen placeret på en trone i en skov mens kvinder, mænd, dæmoner og smådævle omgiver ham.

Heksesabbat var, ifølge europæisk folketro og katolsk tradition i middelalderen og senere, en fest eller samling af hekse, det vil sige troldkvinde og -mænd, der mødte Djævelen og hans dæmoner. Sådanne sammenkomster foregik angiveligt som natlige

"sabbatsfejringer" og "messer" på øde pladser, for eksempel på bjerget Bloksbjerg. Her var der vilde orgier, menneskeofringer og rituel fejring af Djævelen, som gerne optrådte som gedebuk med store horn. Her fik hans tjenere ordrer, indgik kontrakter og udførte afskyelige handlinger. Sammenkomsterne fandt sted flere gange om året og på bestemte tidspunkter, ofte julenat, men også i Påsken, Valborgs- eller Sankthansnat. Til sabbatten kom heksene flyvende på kosteskafter,

husdyr, smådæmoner eller mennesker, ofte ved hjælp af en speciel heksesalve eller ved at omforme sig til dyr...

På turen frem og tilbage med toget medtager vi drikkevarer, hvis det er tilladt. Vi kommer tilbage vedr. brugen af mundbind i toget.

Når vi kommer tilbage til Wernigerode lidt før kl. 17 venter busserne for at køre os retur til hotellet.

Gallamiddagen starter kl. 19:00

Middagen består af BBQ Grillbuffet med et stort udvalg af delikatesser. Der er medregnet en velkomstdrink, men ikke øvrige drikkevarer under middagen.

3: Lørdag d. 20. maj:

Så blev det lørdag og dagen byder på en tur til minen, Rammelsberg. Der kan vælges mellem 3 forskellige ture.

Vi fik at vide, at vi kan forvente at få dansktalende guider. Temperaturen under jorden er ca. 12 gr.C. Tag varmt tøj og solide sko på.

Tur 1: Ild og vand. Starter kl. 10. Varighed 1 ¼ time. Under jorden.

Turen kan være lidt anstrengende. For at komme retur skal du op ad 101 trappetrin. Man følger vandets vej gennem et gammelt system af minegange og oplever kæmpe store vand hjul, der blev brugt til at afvande minerne og transportere malme. Mineskakten Roeder-Stollen besøges.

Tur 2: Fra malm til koncentrat. Starter kl. 11. Varighed 1 ¼ time. Over jorden.

Du vil se bearbejdnings- og rensningsanlægget. Malmen bestod af mange grundstoffer: Kobber, sølv, lidt guld, zink, bly.

Du vil følge malmens vej til rent grundstof. Du vil se film fra arbejdstiden, der startede kl. 2:30 og kunne vare i 15 timer 6 dage om ugen.

Tur 3: Med minetoget 500 m ind i bjerget. Starter kl. 10:30. Varighed 1 time. Under jorden.

Maskinernes fremkomst ændrede minearbejdernes hårde arbejdsdag en del. Men det var dog stadig et hårdt fysisk arbejde. Når du når skakten vil din guide fortælle om minearbejdernes arbejde.

Der er et stort museum på stedet, som du kan besøge. Der er en bistro og en butik.

Det er ikke just komfortabelt at køre med det lille minetog ind i Rammelsberg. Men det tager kun 5 min.

Hvis du ønsker at besøge disse faciliteter kan du formentlig ikke nå at tage med hotelbussen retur. Du kan enten gå ned til byen, ca. 2.5 km, eller tage buslinie 803 til banegården eller en taxa. Der er i alt ca. 4 km til hotellet.

Vores bustider er endnu ikke fastlagte for ud- og hjemturen. På hjemturen vil vi arrangere et stop i byen for dem, som gerne

vil ind og nyde Goslars centrum og måske skylle støvet af halsen med lidt godt tysk øl. Når vi kender antallet af tilmeldinger til de 3 ture kan vi fastsætte bustiderne.

Lige lidt om det fantastiske vandsystem, der blev bygget mellem det 16. og 19. århundrede. Mineindustrien var afhængig af vandkraft, og vi skal nu se, hvor den kom fra. Der falder ofte kraftig regn pga. vejrforholdene omkring Bloksbjerg, der er 1.141 meter højt. Men 10 uger uden regn var ensbetydende med at minen måtte lukke indtil der atter kom vand. Så der måtte gøres noget.

Vandsystemet blev bygget for at løse opgaven. Systemet består bl.a. af 143 søer med dæmninger, kanaler, og sluser. Dette betød at minen kunne fortsætte driften trods en større tørke. Der kom atter velstand og et rigt kulturliv til Goslar. Minen lukkede i 1988 grundet urentabel drift.

Lidt om minearbejdernes mad: *Referat fra tidligere gæster.*

Flere af rundvisningerne afsluttes med et typisk minearbejdermåltid, dog ikke vores: "Tscherper-essen", en ret enkel og meget mættende ret bestående af flæskekød, ost, kartofler, løg og syltede agurker.

Du kan få en næsten tilsvarende ret på Brauhaus Goslar. Her hedder den "Hackus und Knieste", består af tre tykke skiver tatar på basis af flæskekød, halverede ovnbagte kartofler, syltede agurker, løg, blandet salat og dressing med krydderurter. De to sidstnævnte ingredienser har næppe indgået i minearbejdernes mad, men er en formildende kontrast til det ferske flæskekød i mere end rigelige mængder.

Hertil anbefales husets egen øl Gose, som brygges efter en ældgammel opskrift. Ølkendere i selskabet var nu ikke begejstrede, og jeg havde heldigvis valgt et glas hvidvin, tør og kølig, fra Harzenz eneste vingård, Weingut Kirmann.

Vi har ikke yderligere arrangement for dagen. Så den er til egen rådighed.

4. Søndag d. 21. maj:

Efter endnu et solidt morgenmåltid er vi friske til en god flyvetur hjem.

Busserne kører kl. 8:30 og ca. kl. 10:00. Der skal fyldes benzin på flyene. Det vil tage nogen tid. Derfor adskillelse mellem busafgangene. Der kan dog påfyldes AVGAS og MOGAS samtidig for dem, der kan anvende sidstnævnte.

Du bedes krydse dig af for den busafgang, som du ønsker. Hvis bussen er optaget forbeholder vi os ret til at sætte dig og dine medpassagerer på den anden bus.

Kaiserpfalz i Goslar, der var kejsernes hovedsæde fra 1050 til midten af 1200 tallet.

Ballenstedt har måske 20.000 gæster Kr. Himmelfartsdag, når vi kommer. Vær opmærksom på, at der kan være mange fly i luften omkring EDCB. Så skift over til frekvensen 122,705 tilpas tidligt eller lyt med på dual watch. Vær opmærksom på, at du skal have 8,33 kHz adskillelse på din VHF.

Efter endt tilmeldinger sender vi alle relevante data på flyvepladsen.

Da der er stor fest på pladsen, når vi ankommer vil der ikke blive udleveret benzin på ankomstdagen. Der er 100LL og Mogas uden alkoholer.

Priser:

Afregning af startafgift. og 3 dages ophold af fly.....	kr.	190,-
Hotel incl. morgenmad for 3 nætter og transport t/r Ballenstedt, EDCB.		
Enkeltværelse Comfort.....	kr.	2.988,-
Dobbeltværelse Comfort, 2 personer.....	kr.	4.056,- 2.028,- /person
Tur til Bloksbjerg, bus t/r og damptog ca. 2 x 2 timer.....	kr.	520,- pr. person
Forret:		
Menu 1: Siebensuppe m. brødcroustener og æg	kr.	48,-
Hovedret:		
Menu 2: Kottelet m. bl. grøntsager og knödel.....	kr.	120,-
Menu 3: Kalkunsnitzel m. vilde ris og salat	kr.	120,-
Menu 4: Vegetansk kartoffelgratin	kr.	112,-
Dessert:		
Menu 4: Rødgrød m. fløde	kr.	40,-
Menu 5: Frugtsalat m. føde	kr.	40,-
Gallamiddag foregår på hotellet. Incl. velkomstdrik.		
BBQ -Grillbuffet 3 excl. drikkevarer.....	kr.	357,-
Flere valgmuligheder.		
Rammelsberg t/r med mulighed for at stå af ved centrum.		
Turene er incl. bus t/r.		
Tur 1. Ild og vand. Under jorden 11/4 time starter kl. 10	kr.	210,-
Tur 2. Fra malmklump til koncentrat. Over jorden 1 1/4 time kl. 11....	kr.	210,-
Tur 3. Med minetog 500 m ind i bjerget. 1 time starter 10.30.....	kr.	210,-

MAX. 100 DELTAGERE.

Tilmeldingsfristen er fredag d. 6. januar incl. betaling af depositum på kr. 1.500,- pr. person.

Slutafregningen vil blive opkrævet senest d. 1. marts 2023.

Som altid vil en aflysning fra deltagerside føre til en returbetaling i det omfang, som det ikke påvirker omkostningerne for de øvrige deltagere.

Adresser:

H+hotel: Krugwiese 11, 38640 Goslar, Tlf.: +49 5321 7820

Rammelsberg: Bergtal 19, 38640 Goslar Tlf.: +49 5321 7500

Flugplatz Ballenstedt-Harz: Rathausplatz 12, 06493 Ballenstedt Tel.: +49 3948 3215

Vi håber med denne introduktion til vores oplevelsesrige tur i 2023 at have vagt din interesse for et besøg i Harzen.

Du er altid velkommen til at kontakte os for yderligere informationer.

Vi glæder os til at dele oplevelserne sammen med dig.

Jean

Carsten

Mob: 42702922

Mob. 40105286

Mail: jn@jennygaard.dk

Mail: carsten@cb-svendsen.dk

Lidt yderligere informationer:

Bloksbjerg er med sine 1142 m det højeste punkt i Harzen. Bjerget består af granit omgivet af ler- og glimmerskifer. På grund af sin nordlige beliggenhed er Bloksbjerg udsat for kraftige nordvestenvinde, som sammen med den lave sommertemperatur (gennemsnitlig 10,7 °C i juli) er med til at hæmme skovvæksten.

Nedbøren er stor, 1600-1700 mm om året, og området har mange højmoser. Ca. halvdelen af året er Bloksbjerg dækket af sne og is, og der er kun få solskinsdage.

Ved Tysklands deling efter 2. Verdenskrig kom bjerget til at ligge i Østtyskland tæt ved grænsen til Vesttyskland.

En af Sovjetunionens vigtigste radarstationer blev bygget her, og den blev først rømmet i 1994. Det tidligere så vigtige

turistmål har derfor været spærret i hele denne periode, men er atter velbesøgt.

Bloksbjerg og heksene:

Ifølge folketraditionen mente man, at de tyske hekse samledes på Bloksbjerg valborgsaften (tysk: Walpurgisnacht), natten før 1. maj. De mødtes der for at holde gæstebud med djævelen. Bortset fra måske den nærmeste omegn kendte ingen af 1400- og 1500-tallets tyskere til heksemøder på Bloksbjerg.

Man mente, at det overregionale samlingssted var Heuberg i Sydvesttyskland. På samme måde var Benevento ved Napoli kendt som de italienske hekses samlingssted.

Forestillingen om Bloksbjerg som heksenes mødested slog først igennem i anden halvdel af 1600-tallet, specielt efter 1669, hvor den tyske universitetslærer Johannes Prætorius (1630-1680) havde vakt opsigt med en bog om heksenes gesjæft på dette sted.

Det blev hurtigt accepteret, at Bloksbjerg var heksenes samlingssted. Denne forestilling kom allerede i begyndelsen af 1700-tallet til at påvirke dansk sagntradition. Første gang Bloksbjerg nævnes i Danmark, er i en hekseproces i 1708 ved Schelenborg birketing på Nordfyn. Ifølge ældre, dansk tradition havde heksene andre samlingssteder, som nævnes i forbindelse med forskellige hekseprocesser: De fløj enten til Troms kirke, dvs. Trondheims domkirke (nævnt 1623), Hekkenfeld, dvs. vulkanen Hekla på Island (nævnt 1696) eller hjemlige lokaliteter som højdedraget Bjerrrelide ved Horsens (nævnt 1618) eller Ullemose på Sjælland (nævnt 1549).

At de norske hekse skulle samles på bjerget Lyderhorn ved Bergen, nævnes i en dansk kilde fra 1599. De svenske hekse skulle ifølge Olaus Magnus' værk De nordiske folks historie (1555) flyve til Blåkulla på øen Blå Jungfrun i Kalmarsund.

Artikelinfo:

SKREVET AF: Bjarne Furhauge Gustav Henningsen SENEST ÆNDRET: 23. juni 2021,

Hvad spiser man i Harzen?

Køkkenet i Harzen er traditionelt rustikt med fremragende kogekunst, kød fra lokale højlandskvæg og lam, pateer, gedekid og -oste, økologiske grøntsager og vildt fra regionen. Som i Norden har tyske køkkenchefer genopfundet traditionskøkkenet.

Hvorfor hedder det Harzen?

Harzen (tysk: der Harz) blev helt op i Middelalderen kaldt Hardt (= "Bjergskov"). Bjergmassivet er den nordligste del af de tyske Mittelgebirge og omfatter samtidig de højeste bjerge i Nordtyskland. Flere delstater har andel i Harzen: Niedersachsen, Sachsen-Anhalt og Thüringen

Kaiserpfalz Goslar

Mon ikke de fleste bliver imponeret over dette kejserlige palads fra det 11. århundrede, som er det største, ældste og bedst bevarede palads i Tyskland? Her oplever du storhed og rigdom, og du bliver især betaget af de enorme, smukke vægmalerier, som fortæller om Tysklands historie, eventyrere og legender. Du finder Kaiserpfalz ved foden af Rammelsberg-bakken i den sydlige del af byen. Måske et besøg værd efter besøget på Rammelsberg?

Kaiserworth

En iøjnefaldende og særpræget bygning. Med sin centrale placering i det historiske centrum kan den muligvis bryste sig af, at være den mest fotograferede bygning i Goslar. Bygningen er fra 1494, hvor byens rige købmænd ville demonstrere deres magt og indflydelse ved at overgå det netop afsluttede byggeri af rådhusets hovedbygning. Bygningen kan kun ses udefra, da det i mange år har fungeret som hotel. Bemærk figurerne, hvoraf én er tidligere omtalt.